

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Lvdovici Molinæ, E Societate Iesv Theologiae Doctoris, &
Professoris, Commentaria, In primam D. Thomæ partem**

Molina, Luis de

Lugduni, 1622

Particularia Dei auxilia magis explicantur, ac Soti & Vegæ circa hæc opinio
excluditur. disputat. 37.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73915)

instrumentum vnâ ^{sibi} libero arbitrio influit in eundem actum, habet vt sit actus supernaturalis specie distinctus ab actu purè naturali credendi, aut dolendi de peccatis, quem liberum arbitrium suis solis viribus tunc eliceret, si cum eo non influeret simul gratia præueniens: quare à concursu Dei per gratiam præuenientem habet actus ille, vt sit dispositio, congruam proportionem & accommodationem habens cum dono iustificationis supernaturali.

Dubium. Antea quàm hæc magis examinemus, atque in lucem eruamus, quæret fortè aliquis, an sine eiusmodi auxiliis gratiæ præuenientis ac excitantis, quibus prius moueat, & quasi liberum inuiter arbitriū, possit Deus de potentia sua absoluta producere cum libero arbitrio actus fidei, spei, & pœnitentiæ, quales ad iustificationem sunt necessarii, influendo quidem immediatè in eos actus, eo modo quo per concursum generalem influit in actus merè naturales, at peculiari alio longè maiori influxu.

Satisf. Cui quæstioni respondendum est, posse sine dubio Deum id efficere. Quemadmodum enim supra in hac prima parte quæst. 12. artic. 5. disputatione 1. ostensum est, posse efficere vt intellectus Beati sine lumine gloriæ conspiciat diuinâ essentiam: eò quòd contradictionem non implicet suo peculiari influxu immediato in visionem compensare influxum in genere causæ efficientis luminis gloriæ in eandem visionem: sic etiam, cum simili modo contradictionem non inuoluat compensare influxum, quo gratia præueniens in genere causæ efficientis in illos actus influit, poterit Deus de potentia absoluta tanto ac tali influxu immediato in eosdem actus cum libero arbitrio cooperari, vt efficiantur tales, quales essent, si præueniens gratia antecederet, maxime si, vt non pauci doctores Scholastici affirmant, liberum arbitrium sine auxilio gratiæ possit eos actus quoad ipsorum substantiam producere.

DISPUTATIO XXXVII.

Particularia Dei auxilia magis explicantur, & Soti ac Vega circa hæc opinio excluditur.

Genetia Soti, ac Vega de duplici auxilio supernaturali.

Dominicus à Soto primo de natura & gratia, cap. 16. & Andreas à Vega, lib. 6. in Concilium Tridentinum cap. 6. 7. 8. & 9. affirmant, liberum arbitrium ad eliciendum quemcumque prædictorum actuum, præter auxilium particulare gratiæ præuenientis, indigere auxilio alio particulari quo Deus cum libero arbitrio immediatè concurrat, illudque moueat ad eosdem actus. Primum appellant gratiæ præuenientis ac excitantis auxilium: secundum verò gratiæ coadiuantis. Primum dicunt frustrari interdum, dum liberam arbitrium, motum & excitatum per gratiam præuenientem, non vult præbere assensum, nec conari ad eliciendum actum ad quem inuitatur & excitatur: secundum verò dicunt, nunquam frustrari, sed necessariò agere. liberum arbitrium quoties per illud à Deo mouetur. Ceterùm cum ex vna parte afficerent liberum arbitrium non, nisi prius motum secundo auxilio, elicere eiusmodi actus: ex alia verò dicant præsentem eo auxilio necessariò liberum arbitrium producere tales actus, eò quòd auxilium illud inane reddi nequeat, labor illis est defendere quam ratione, admissa necessitate eiusmodi auxiliij, salua maneat libertas arbitrij ad eos actus eliciendos vel non eliciendos, confugiuntque ad sensum compositum & diuisum, vixque intelligas quid sibi velint, & quo pacto ea ratione libertatem arbitrij tueatur: qua de te legito Andream

A à Vega lib. 13. in Concilium Tridentinum cap. 13. Addunt præterea, pro ratione intentionis, quæ certitur in eiusmodi auxilio particulari gratiæ coadiuantis, accipiendam esse quantitatem intentionis actus, quem liberum arbitrium tali auxilio adiuuum producit, contritionis videlicet, feruoris assensus fidei, spei, aut dilectionis: *Cum enim, inquit, mouere debent & moueri correlatiua sint, mus ubiq. sibi respondeant, neque fieri, neque intelligi vlla ratione valet, quòd aliquis feruentius contritatur, inuentior emg, aliquem eiusmodi actuum eliciat, quin à Deo potentiori & maiori auxilio gratiæ adiuuetur.*

B Verùm multa sunt, quæ mihi in hac doctrina non probantur. In primis non video, præter auxilium particulare gratiæ præuenientis, & concursum Dei generalem, necessarium esse auxilium aliud particulare gratiæ, vt liberum arbitrium aliquem illorum actuum possit elicere. Etenim illa tria vnâ integrè & sufficientem causam illorum complere videntur, vt disputatione præcedente satis à nobis explicatum est: quare, esto Deus quodcumque aliud particulare auxilium denegaret, ex illis solis sequeretur effectus. Neque Concilium Tridentinum Sess. 6. cap. 5. & cano. 4. aliud, quin potius hoc ipsum aperte inuenit: cum ad eos actus, præter excitantem, & præuenientem gratiam, solum dicat requiri liberum influxum nostri arbitrij, quo assentiatur, & cum illa cooperetur, defectuque illius dicat frustrari posse præuenientem gratiam, ne actus, ad quem liberum arbitrium excitat, sequatur. Præterea præexistente illustratione intellectus, & actiue fidei supernaturalis, & actu spei etiam supernaturalis in voluntate, atque immisso in voluntatem affectu amoris Dei supernaturalis, quo tanquam præueniente gratia voluntas à Deo excitatur & inuitatur, vt de peccatis suis delectat propter Deum, quo quæso alio auxilio supernaturali indiget voluntas, vt contritionem supernaturalem eliciat: planè satis illi sic adiuta tunc erit, si Deus solum concursum generalem, quo cum ceteris causis secundis concurrere solet, impendat.

C Deinde fallum omnino videtur, & discrepans à dictis Patrum, & Concilio Tridentino locis citatis, asserere gratiam coadiuantem distinctam esse à gratia præueniente, ac excitante. Illa enim eadem gratia, quæ liberum arbitrium præuenit ac excitat ad actus, quibus se ad iustificationem disponit, dicitur cooperans, si arbitrium cum ea consentiat, atque simul pro sua libertate influat. Id quod non obscure significat Concilium Tridentinum, capite quinto citato dum ait: *Exordium iustificationis in adultis à Dei præueniente gratia sumendum esse, hoc est, ab eius uocatione, qua nullis eorum existentibus meritis, vocantur, vt qui per peccata à Deo auersi erant, per eius excitantem atque adiuuantem gratiam ad conuertendum se ad suam ipsorum iustificationem, eidem gratia liberè assentiendo, & cooperando, disponantur, vt ita iugente Deo cor hominis per Spiritus sancti illuminationem, neque homo ipse nihil agat, in inspirationem illum recipiens, quippe qui illum & abicere potest, neque tamen sine gratia Dei mouere se ad iustitiam coram illo libera sua voluntate possit, &c.* Ecce, Concilium Tridentinum eandem appellat præuenientem, excitantem & adiuuantem gratiam, eidemque gratiæ assentiendo & cooperando ait liberum arbitrium ad iustificationem disponi. Dispositio ergo illa fit cooperante & consentiente libero arbitrio cum gratia præueniente ac excitante, ac proinde cooperante simul cum eodem gratia illa, quæ actum liberè præuenit, & ad eiusmodi actum excitat. Non ergo sunt distinctæ gratiæ, præueniens & cooperans atque adiuuans.

D Deus solum concursum generalem, quo cum ceteris causis secundis concurrere solet, impendat.

E Deinde fallum omnino videtur, & discrepans à dictis Patrum, & Concilio Tridentino locis citatis, asserere gratiam coadiuantem distinctam esse à gratia præueniente, ac excitante. Illa enim eadem gratia, quæ liberum arbitrium præuenit ac excitat ad actus, quibus se ad iustificationem disponit, dicitur cooperans, si arbitrium cum ea consentiat, atque simul pro sua libertate influat. Id quod non obscure significat Concilium Tridentinum, capite quinto citato dum ait: *Exordium iustificationis in adultis à Dei præueniente gratia sumendum esse, hoc est, ab eius uocatione, qua nullis eorum existentibus meritis, vocantur, vt qui per peccata à Deo auersi erant, per eius excitantem atque adiuuantem gratiam ad conuertendum se ad suam ipsorum iustificationem, eidem gratia liberè assentiendo, & cooperando, disponantur, vt ita iugente Deo cor hominis per Spiritus sancti illuminationem, neque homo ipse nihil agat, in inspirationem illum recipiens, quippe qui illum & abicere potest, neque tamen sine gratia Dei mouere se ad iustitiam coram illo libera sua voluntate possit, &c.* Ecce, Concilium Tridentinum eandem appellat præuenientem, excitantem & adiuuantem gratiam, eidemque gratiæ assentiendo & cooperando ait liberum arbitrium ad iustificationem disponi. Dispositio ergo illa fit cooperante & consentiente libero arbitrio cum gratia præueniente ac excitante, ac proinde cooperante simul cum eodem gratia illa, quæ actum liberè præuenit, & ad eiusmodi actum excitat. Non ergo sunt distinctæ gratiæ, præueniens & cooperans atque adiuuans.

adiuans, sed vna & eadem, quae spectata antequam liberum arbitrium cum ea cooperetur, eliciatque actum liberum, per quem ad iustificationem disponatur, dicitur praeveniens: spectata vero prout, cooperante iam cum illa libero arbitrio, ipsa etiam cooperatur & influit in eundem actum, dicitur cooperans & adiuans. Idem etiam aperte significant verba illa canonis quarti citati: *Si quis dixerit, liberum hominis arbitrium à Deo motum & excitatum nihil cooperari assensuendo Deo excitanti, &c.* Vbi vides Concilium affirmare, liberum arbitrium cooperari cum Deo excitante, dum assentitur, ac se ad gratiam iustificantem disponit, ac proinde Deum per gratiam excitantem cooperari etiam cum illo ad eandem dispositionem: cooperans enim cooperanti dicitur cooperans.

Contritionis actus, qui quibus aliis supernaturalibus, non sibi auxilio gratia cooperantis respondet quoad intentionem.

Illud praeterea vehementer displicet, quod subiungunt, videlicet, pro quantitate auxilij gratiae cooperantis spectandam esse quantitatem actus, quem liberum arbitrium tali auxilio adiutum producit, quasi existente aequali auxilio Dei, non possit esse intensior & feruentior actus contritionis aut dilectionis in homine vno, quam in alio, quamdiu in via sunt: aut existente auxilio inaequali, non possit esse aequalis actus in duobus, aut maior in eo, qui minori auxilio adiuatur. Etenim cum liberum arbitrium vna cum auxilio Dei efficienter in actum, quo se ad iustificationem disponit, influat, sitque causa libera potens maiori aut minori conatu pro sua libertate influere, utique ab inaequali conatu, & influxu liberi arbitrij provenire potest, ut, conferente Deo duobus hominibus aequale auxilium gratiae adiuantis, vnus eorum intensius operetur, meliusque se disponat ad gratiam iustificantem, quam alius: & ut, conferente eisdem inaequalia auxilia, aequè operentur, aut is interduum plus, qui minori suffulatus est auxilio. Id quod & Doctores passim affirmant, & aperte sonant verba illa Concilij Tridentini Sess. 6. cap. 7. *Iustitiam in nobis recipientes vnusquisque suam secundum mensuram, quam Spiritus sanctus partiur singulis prout vult, & secundum propriam cuiusque dispositionem & cooperationem*: confirmantque parabola illa Matth. 25. & Lucae 19. de talentis & pecuniis leuis traditis, ut propria industria illis negotiarentur. Auxilia quippe gratiae talentorum & pecuniarum illarum nomine comprehendebantur: propria autem industria, conatue maiori, vel minori liberi arbitrij provenit, quod plus aut minus quisque lucretur. Atque ille qui tepide segnitèrque se gerit, dignus est, à quo auxilium impensum auferatur, & tribuatur ei, qui strenuè se gerit, esto abundantiora habeat auxilia & dona. Idque sanè est, quod in illis parabolis subiungitur: *omni habenti dabitur & abundabit: ei autem qui non habet, & quod videtur habere, auferetur ab eo.*

Soluitur argumentum Soti, & Vegae.

Potèd argumentum illud, quo Sotus & Vega suam sententiam confirmant, satis infirmum est. Licet enim quam intensè aliquid mouetur, ram intensè tota causa illud moueat: imò & pars, quando totus effectus est ab ea tanquam à parte causae: non tamen sequitur, ut quò intensius mouetur, eò pars causae maiori influxu illud moueat, quandoquidem maior intensio in motu euenire poterit ex maiori influxu alterius partis totius causae. Si ergo caetera sint paria (ut si sit aequalis resistentia ex parte mobilis, &c.) licet sequatur: hoc mobile velocius aut intensius mouetur, ergo tota causa plus influit ad motum: non tamen sequitur, ergo haec pars totius causae plus influit, quoniam à maiori influxu alterius partis causae euenire poterit maior illa velocitas, aut intensio motus.

Iuxta sententiam quam sequimur, satis est manifestum, influxum Dei cum nostro arbitrio, neque tollere, neque impedire libertatem ipsius ad producendos vel non producendos actus quibus se ad iustificationem disponit. In primis namque gratia praeveniens libertatem non impedit: quippe cum, etiam illa praesente & pulsante atque excitante nostrum liberum arbitrium, integrum adhuc illi sit elicere, vel non elicere eosdem actus. Deinde neque concursus Dei vniuersalis, quandoquidem eodem modo impenditur & cooperatur cum libero arbitrio & gratia praeveniens ad eiusmodi actus, quo impenditur & cooperatur cum solo libero arbitrio ad actus merè naturales: disputatione autem 28. & sequentibus satis ostensum est per concursum generalem nec tolli nec impediri libertatem arbitrij ad actus suos naturales.

Libertas arbitrij per concursum Dei ad actus supernaturales non tollitur.

Quòd si quis dicat, Sotum & Vega nihil aliud intelligere nomine auxilij particularis gratiae coadiuvantis, quam influxum illum immediatum Dei, quo nos dicimus Deum concurrere cum libero arbitrio & gratia praeveniens ad actus credendi, sperandi, & penitendi, ut ad salutem oportet: recenteri verò ab eis inter auxilia particularia gratiae, eò quòd concursus ille sit ad effectum supernaturalem, atque adeò distinctus à concursu, quo Deus concurrat ad res naturales. In primis non puto concursum illum, quantum est ex se esse alterius rationis ab eo, quo Deus concurrat ad effectus merè naturales: neque ab illo credo habere actus illos, quòd sint supernaturales, sicut neque id habent ab influxu liberi arbitrij: sed solum habere esse supernaturales ab influxu Dei per gratiam praeveniens. Vniuersumque quoties causa secunda est supernaturalis, atque eo modo apta nata, ut effectum producat supernaturalem, quo causa secunda apta nata est, ut producat effectum naturalem, non puto influxum immediatum Dei cum illa in effectum producendum (ea nimirum generali ratione, quòd sicut nihil creatum conservari potest, nisi Deo in illud ipsum immediatè influente, ita neque produci à alterius rationis esse à concursu, quo concurrat ad effectus naturales, aut ab illo effectus productos habere, quòd sint supernaturales. Quare cum solo concursu generali Dei puto, post acquisitos habitus fidei, spei, & caritatis supernaturales infusos, posse liberum arbitrium vnum aut alterum actum fidei, spei, aut caritatis elicere, qui à concursu habituum supernaturalium habebunt, ut sint supernaturales. Atque id plerique affirmant, de quorum numero videtur esse Sotus tertio de natura & gratia cap. 4. concl. 2. Eodem modo credo intellectum perfusum lumine gloriae cum solo concursu generali Dei posse producere visionem beatificam, idemque existimo de caeteris supernaturalibus causis secundis quae suapte natura aptae fuerint ad supernaturales effectus producendos.

Deinde esto admittendum esset Dominico à Soto atque Andrea à Vega concursum ad illos actus esse alterius rationis à concursu generali ad effectus naturales, non tamen esset illis concedendum, esse concursum immediatum in liberum arbitrium, ut in causam, quasi prius eo concursu motum, ac à Deo ad agendum applicatum tales actus eliceret, sed esse influxum Dei immediatum in actus ipsos vna cum libero arbitrio, & gratia praeveniens, idque propter rationes, quibus disputatione 25. & sequentibus, idem dictum est de concursu generali ad effectus naturales. Praeterea neque esset illis admittendum, gratia praeveniens non dici etià cooperantem, sicut

Voluntatis actus, qui quibus aliis supernaturalibus, non sibi auxilio gratia cooperantis respondet quoad intentionem.

sicut à Concilio Tridentino, & aliis Patribus appellata est. Neque item quantitati talis concursus cum libero arbitrio, & gratia praeueniente respondere intentionem & feruorem actuum, quibus liberum arbitrium ad gratiam se disponit, quasi id non magis, tum à quantitate gratiae praeuenientis ac excitantis, tum etiam à libero influxu maiori vel minori ipsius arbitrij spectandum sit.

DISPUTATIO XXXVIII.

Ad praecedentem appendix, in qua res magis adhuc explicatur.

Post praecedentem disputationem, quin & post totum hoc opus compositum, nonnullos plus iusto Soti ac Andreae à Vega opinioni adherere intellexi. Idcirco disputationem hanc praecedenti addendam censui, tum vt paucis nostra sententia radicatus intelligatur: tum vt in quo à contraria distet, praesertim, vt à quibusdam hodie intelligitur ac defenditur, melius perspicatur: tum denique vt, praeterea quae praecedente disputatione dicta sunt, ex iis etiam quae in hac subiiciemus, possit facilius iudicari, quanam earum veritatem contineat.

Nos secuti, non solum vestigia, sed & verba, apertamque sententiam Concilij Tridentini Sess. 6. c. 5. & can. 4. iunctis antecedentibus & sequentibus, vbi profecto dilucidius & exactius, quam in quocumque alio Concilio, doctrina iustificationis aduersus Pelagianos & Lutheranos tradita est, asseueramus quae sequuntur.

In primis nullum adultum posse credere, sperare, diligere, aut poenitere, vt ad salutem oportet, absque praeueniente, ac excitante Spiritus sancti gratia.

Deinde in potestate arbitrij adulti, eo pacto à Deo praeuenienti & excitati, esse consentire, aut non consentire Deo, ita per praeuenientem gratiam excitanti, ac vocanti, atque adeo in potestate eiusdem arbitrij esse, reddere cassam, aut non reddere, cuiusmodi praeuenientem Spiritus sancti gratiam. Neutrum horum negant oppositae sententiae auctores, quia vtrumque apertissime in Concilio Tridentino locis citatis est definitum.

Tertio asseueramus, praeuenientem gratiam, qua arbitrium adulti à Spiritu sancto praeuenitur, excitatur, allicitur, ac inuitatur ad praedictos credendum, sperandi, diligendi, ac poenitendi actus, esse instrumentum Spiritus sancti, quo vltius efficienter concurrat, ac influit cum arbitrio ipso ad eisdem actus producendos, quando arbitrium ipsum praedictae gratiae consentit, & cum ea influit, & cooperatur eisdem actus. Quare cuiusmodi actus simul sunt efficienter ab arbitrio ipso per suum in eos influxum, & à Deo, qui nouo influxu, nouaue actione per praeuenientem gratiam tanquam per instrumentum in eisdem influit. Sicut enim habitus, tam naturales, quam supernaturales virtutum, quia inclinant potentias ad actus, habilesque proinde ad illos eas reddunt, concurrunt cum eis efficienter ad actus suo partiali ac proprio influxu in eos influendo: ita cum gratia praeueniens alliciat, inuitet, & inclinet potentias ad supernaturales illos actus eliciendos, vti que quando potentiae consentiunt gratiae excitanti, in actusque influunt, ad quos gratia allicet, & inuitat, ipsa etiam gratia influet, & cooperabitur: cum potentis eisdem actus. Porro sicut, quod existat in rerum natura influxus habituum ad actus

A virtutum, quos potentiae eliciunt, pendet ab influxu ipsarum potentiarum in eisdem actus: eod quod habitus sufficiens causa non sit sine potentiarum concursu ad tales actus producendos: ita, quod in rerum natura existat ille nouus influxus gratiae praeuenientis in actus credendi, sperandi, diligendi, ac poenitendi, pendet à cooperatione, & influxu liberi nostri arbitrij in eisdem actus per intellectum & voluntatem: eod quod similiter gratia praeueniens causa sufficiens non sit eorundem actuum sine nostri arbitrij in eos cooperatione ac influxu.

B Ex dictis intelligetur facile, vnam & eandem numero gratiam, quatenus excitat, allicet & inuitat arbitrium nostrum ad actus credendi, sperandi, diligendi, aut poenitendi, appellari praeuenientem, ac excitantem gratiam, eaque consideratione praeuenire arbitrium nostrum ad eiusmodi actus: quatenus vero consentiente iam nostro arbitrio, & cooperante actus ad quos illa inuitat, & allicet, ipsa quoque nouo influxu & actione cooperatur eisdem actus, adiuuantem, ac cooperantem gratiam. Id quod non obscure significat Concilium Tridentinum Sess. 6. c. 5. verbis illis disputatione praecedente relatis, quae liber paulo attentius expendere. Illa sic habent: *Declarat sancta synodus iustificationis exordium in adultis à Deo per Christum praeueniente gratia sumendum esse, hoc est, ab eius vocatione, qua, nullis eorum existimatis meritis, vocantur, ut, qui per peccata à Deo aucti erant, per eius excitantem, atque adiuuantem gratiam ad conuertendum se ad suam ipsorum iustificationem, eadem gratia libero assentiendo & cooperando dissentiant: vti ita, tangente Deo cor hominis per Spiritum sancti illuminationem, neque homo ipse nihil omnino agit, iustificationem illam recipiens, quippe qui illam, & abicere potest, neque tamen sine gratis Dei mouere se ad iustitiam coram illo libera sua voluntate possit.* Ecce, gratiam, à qua dicit sumendum iustificationis exordium, & quam appellauit praeuenientem, vocantem & excitantem, dixit esse adiuuantem adultum ad conuertendum se ad suam iustificationem, eadem gratiae liberè assentiendo, & cooperando. Quo loco obserua, eadem gratiae dixisse, & non alteri numero, illique eidem assentiendo & cooperando. Cum autem cooperans cum cooperante secum sit cooperans, manifestè docuit, sicut arbitrium ipsum cooperatur cum gratia, quando se disponit, ac mouet ad iustitiam: ita etiam gratiam ipsam cum arbitrio ipso cooperari eisdem actus, quibus ad iustitiam disponitur, ac mouetur, qui sanè non alij sunt, quam actus credendi, sperandi, diligendi, ac poenitendi, vt ad salutem oportet. Idem apertissime significant illa alia verba canonis 4. *Si quis dixerit liberum hominis arbitrium à Deo motum & excitatum nihil cooperari assentiendo Deo excitanti, atque vocanti, quoad obtinendam iustificationis gratiam se disponat, ac praeuaret, neque posse dissentire, si velit, anathema sit.* Ecce definitur, liberum arbitrium à Deo motum, & excitatum (vti que per gratiam praeuenientem, & excitantem) cooperari cum Deo excitante, atque vocante, atque adeo Deum ipsum per eandem gratiam cum libero arbitrio consentiente cooperari dispositionem, qua ad iustificationis gratiam se disponit ac praeuaret: postquam idem arbitrium dissentire, & non cooperari cum Deo, si velit.

C Illud ad plenitorem tertij nostri asserti intelligentiam addendum est: Deum, qui suauiter omnia disponit, quod potest facere per causas secundas, non solere efficere per seipsum solum; etiam quando effectus supernaturales sunt. Hac ratione licet

D à qua dicit sumendum iustificationis exordium, & quam appellauit praeuenientem, vocantem & excitantem, dixit esse adiuuantem adultum ad conuertendum se ad suam iustificationem, eadem gratiae liberè assentiendo, & cooperando. Quo loco obserua, eadem gratiae dixisse, & non alteri numero, illique eidem assentiendo & cooperando. Cum autem cooperans cum cooperante secum sit cooperans, manifestè docuit, sicut arbitrium ipsum cooperatur cum gratia, quando se disponit, ac mouet ad iustitiam: ita etiam gratiam ipsam cum arbitrio ipso cooperari eisdem actus, quibus ad iustitiam disponitur, ac mouetur, qui sanè non alij sunt, quam actus credendi, sperandi, diligendi, ac poenitendi, vt ad salutem oportet. Idem apertissime significant illa alia verba canonis 4. *Si quis dixerit liberum hominis arbitrium à Deo motum & excitatum nihil cooperari assentiendo Deo excitanti, atque vocanti, quoad obtinendam iustificationis gratiam se disponat, ac praeuaret, neque posse dissentire, si velit, anathema sit.* Ecce definitur, liberum arbitrium à Deo motum, & excitatum (vti que per gratiam praeuenientem, & excitantem) cooperari cum Deo excitante, atque vocante, atque adeo Deum ipsum per eandem gratiam cum libero arbitrio consentiente cooperari dispositionem, qua ad iustificationis gratiam se disponit ac praeuaret: postquam idem arbitrium dissentire, & non cooperari cum Deo, si velit.

E Illud ad plenitorem tertij nostri asserti intelligentiam addendum est: Deum, qui suauiter omnia disponit, quod potest facere per causas secundas, non solere efficere per seipsum solum; etiam quando effectus supernaturales sunt. Hac ratione licet

F Illud ad plenitorem tertij nostri asserti intelligentiam addendum est: Deum, qui suauiter omnia disponit, quod potest facere per causas secundas, non solere efficere per seipsum solum; etiam quando effectus supernaturales sunt. Hac ratione licet

MOLINA
D. V. I.

Præueniens gratia instrumentum quo Spiritus sanctus cooperatur cum arbitrio adultis quibus iustificamur.

Gratia praeueniens ut cooperetur